

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačujejo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davak posebe. Pošt. ček. rač. 11.153. Telefon 3113

Uredbe

O znižanju osebnih in rodbinskih dokladov drž. uslužbenecv in upokojencev ter odredbe o izpremembah in dopolnitvah k prejšnjima uredbama.

Osebnih in rodbinske doklade a) državnih uslužbenecv in b) državnih upokojencev so bile urejene pravomočno s I. X. 1935. z uredbama ministrstva za finance in sicer a) pod št. 37.500/I z dne 19. IX. 1935. in b) pod št. 37.600/I z dne 19. IX. 1935. (Službeni list št. 532 in 533 z dne 28. IX. 1935.).

Določbe prej navedenih uredb a) in b) so bile izpremenjene in dopolnjene pravomočno s I. XI. 1935. na predlog ministra za finance št. 39.365/I z dne 24. X. 1935. z uredbami ministrskega sveta (Službeni list št. 593, kos 87., z dne 30. X. 1935.).

Tu navedemo le bistvene določbe uredb z dne 19. X. 1935. in izprememb ter dopolnitev z dne 24. X. 1935.

a) Aktivni državni uslužbenici.

Višina osebnih dokladov je razvidna v členu 1. uredb z dne 19. IX. 1935. Po členu 4. te uredb ni imela poročena uslužbenka pravice do osebnih dokladov po čl. 1., ako je imela novala z možem v istem kraju, neglede na to, kaj je mož in kakšne dohodke ima. Člen 4. je izpremenjen z uredb z dne 24. X. 1935. in določa, da ima poročena uslužbenka pravico do polne osebnih dokladov, ako ne znaša možev kosmatih dohodek več kot Din 500.— mesečno. Ako pa znašajo moževi dohodki nad Din 500.—, se zmanjša ženi državni uslužbenki osebna doklada za polovico razlike, ki ostane po odbitku Din 500.— od moževega kosmatega dohodka.

Primer:

I. Drž. uslužbenka IX. skupine v III. drag. raz. je poročena z uradnikom pripravnikom s plačo Din 911.80. Njena osebna doklada Din 340.— se zmanjša za (Din 911.80 — Din 500.— : 2), t. j. Din 205.80 in bo prejela Din 134.20 osebnih dokladov.

II. Državna uslužbenka IX. skupine v III. drag. razredu je poročena z uradnikom IX. skupine s kosmatimi prejemki 1215 Din. Polovica razlike po odbitku Din 500.— t. j. Din 357.50 je večja od njene osebnih doklade, zato zgubi vso osebnih dokladov.

Kakor po prejšnji uredbi tako tudi po izpremembi ne veljajo te določbe za ženo, ki je ločena, ali če stanuje ločeno od moža zaradi zakonskih sporov.

Rodbinska doklada za ženo je ukinjena. Rodbinska doklada za zakonske in zakonjence otroke je znašala po uredb z dne 19. IX. 1935. po Din 110.—, če je imel uslužbenec do 3 otroke in po Din 120.— na mesec, če je imel uslužbenec več kot 3 otroke. Po navodilih ministrstva financ št. 37.991/I z dne 23. IX. 1935. se smatra za število otrok one otroke, za katere uživa uslužbenec rodbinsko doklado.

Rodbinska doklada za otroke je z uredb z dne 24. X. 1935. spremenjena in se odmerja po številu otrok in draginskih razredih.

Ta znaša na mesec:

a) če ima uslužbenec do 3 otroke v I. draginskem razredu po Din 130.—, v II. draginskem razredu po Din 110.—, v III. draginskem razredu po Din 110.—;

b) če ima uslužbenec več kot 3 otroke v I. draginskem razredu po Din 140.—, v II. draginskem razredu po Din 120.—, v III. draginskem razredu po Din 120.—.

Če sta oče in mati državna uslužbenca, ali je en zakonec drž. uslužbenec, drugi pa osebni upokojenec, pripada rodbinska doklada za otroke očetu in sicer neglede na draginski razred po Din 80.—, če ima do 3 otroke in po Din 90.—, če ima več kot 3 otroke. — Po uredbi z dne 19. IX. 1935. ni pripadala doklada za otroke, če sta bila oče in mati državna uslužbenca.

Če je mati državna uslužbenka, oče pa kakršnekoli profesije, nima mati pravice do doklade za otroke, razen če je oče siromašnega stanja in nesposoben za pridobivanje. Če živi ločeno zaradi zakonskih razprtij ali zaradi ločitve zakona, ima mati pravico do rodbinske doklade za otroke, če ona sama otroka vzdržuje in če ne prejema za tega otroka od moža nobene vzdrževalnine.

Če se državna uslužbenka vnovič poroči ima pravico do rodbinske doklade za otroke iz prvega zakona po čl. 5./1.

Za prejemanje rodbinske doklade za otroke se mora po čl. 15. uredb prijaviti državnemu uslužbenec pristojnemu oblastvu po čl. 15. uredb.

b) Državni upokojenci.

Staroupokojencem (kam) t. j. takim, ki jim je bila odmerjena pokojnina po predpisih zakonov veljavnih pred I. IX. 1923., so bile osebne doklade z uredb št. 37.600/I z dne 19. IX. 1935. zvišane za 50—100 Din.

Novoupokojencem se odmerja osebna doklada od doklad, ki jih prejema sedaj aktivni uslužbenici.

Poročene osebnih upokojenke, ki jim je bila odmerjena pokojnina po zakonih veljavnih po I. IX. 1923., imajo pravico do polne osebnih doklade, če ne znaša možev kosmatih dohodek več kot Din 500.— na mesec. Če znaša možev dohodek več kot Din 500.—, se manjša njihova osebna doklada na isti način kot poročenim aktivnim uslužbenkam.

Ta odredba ne velja za upokojenke, ki so pristojno ločene.

Poročeni staroupokojenki se osebna doklada ne zniža, neglede na to, s kom je poročena.

Rodbinska doklada za otroke je enaka oni, ki jo prejema aktivni državni uslužbenici!

Če sta oče in mati osebna upokojenca, ali je eden od zakoncev osebni upokojenec, drugi pa aktivni uslužbenec pripada doklada

očetu in sicer po Din 80.— do 3 otrok in po Din 90.— za več kot 3 otroke. Če je mati osebna upokojenka, oče pa kakršnekoli poklica, nima mati pravice do doklade za otroke, razen če je oče siromašen in nesposoben za pridobivanje.

Člen 25. uredb z dne 19. IX. 1935. določa, da ne pripada osebna in tudi ne rodbinska doklada upokojencem, ki imajo od imovine ali osebnega dela mesečni dohodek večji od Din 3000.— v I. draginskem razredu, Din 2000.— v II. in Din 1000.— v III. draginskem razredu. — Ta določba je spremenjena s 3. odstavkom čl. 25., ki se glasi: »Klub temu se upokojencem iz členov 2., 3. in 4., ki so upokojeni pred dovršenimi 25 leti dejanske drž. službe in imajo dohodek po odstavku 1., izplačuje osebna doklada, znižana za 25%. To velja tudi za rodbinske upokojenke iz čl. 5., ki niso dovršile 60 let starosti.

Dve temeljni vprašanji

Dve vprašanji, ki sta za nas eminentnega pomena, sta vprašanje učiteljske stalnosti in vprašanje materialne nagrade. Za velik del jugoslovanskega učiteljstva je vprašanje učiteljske stalnosti poznejšega datuma — tam od 1929. leta, a vprašanje materialne nagrade je postalo aktualno aprila preteklega leta.

Ko je bila ukinjena učiteljska stalnost, tedaj se nam je reklo da nima stalnosti nobena vrsta uradništva, pa zato naj je nimajo niti učitelji. Taki konstataciji, na prvi pogled pravno pravilni, primanjkuje psihična osnova. Stalnosti v službi ni imela do leta 1929 nobena vrsta uradništva razen učiteljev, sodnikov in članov državnega sveta. Ko so torej do leta 1929 med redkimi uradniškimi vrstami učitelji imeli stalnost, tedaj je obstojal zato močan in upravičen razlog, ki je izviral iz narave učiteljskega poklica.

Naravo učiteljskega poklica lahko razdelimo na dvoje: v znanstveno in socialno. Znanstvena, to je pedagoška stran, zahteva v vsakem trenutku popolno učiteljevo osebnost, aktivnost — da more pri otrokih izzvati aktivnost koncentrirano do skrajnih meja, da more tudi pri gojenih izzvati koncentriranost, sposobnost spoznavanje psihologije posameznih individualnosti, — da bi temu primerno uravnil svoje delo — in globoko spoznavanje geografskih, socialnih, ekonomskih in etičnih prilik dotičnega kraja, da more soglasno s tem uravnati svoje delo po najprilnejših potih.

Učiteljevo socialno delo v ožjem pomenu bi bilo ono, ki ga navadno nazivamo izvenskolsko delo. Lahko bi se reklo, da ne obstoja niti ena humana ali splošno kulturna ustanova v kateri učitelj ne bi sodeloval in to povsod kot glavni funkcionar. Kmetijske zadruge, sokolska društva, narodne univerze, razni tečajji — vse to so polja, na katerih plasira svoj delavnost. Gremo celo tako daleč, da trdimo, da je ponekod učitelj izvenskolsko tako zelo okupiran, da je to celo na škodo njegovega šolskega dela. Da bi mogel izvrševati vse te dolžnosti, mu je potreben mir, potrebnost mu je daljša doba bivanja v kraju, da spozna bistvo problemov, potreben mu je

trud za vse, potrebno mu je prepričanje, da obstoja v družbi pravna zavest, potrebna mu je vera v pravičnost in moralo, potrebna mu je garancija, da se mu ne bo nič zgodilo, ako ni naredil ničesar kar je v nasprotju z zakonom in z moralo — skratka — potrebna mu je stalnost.

Ko torej zahteva učiteljstvo zase stalnost tedaj nimajo prav oni, ki gledajo v tem povsem egoistične motive, nego nasprotno stalnost se zahteva zato, da bi se v polni meri dalo za narod in domovino vse ono, kar more dati dober učitelj in dober državljan.

Močnejše poudarjanje materialnega vprašanja se je pričelo v učiteljskih vrstah tedaj, ko se je poročeni uradnicam — kar v največjem delu pomeni poročenim učiteljicam — odvzelo draginske doklade, a v novejšem času, ko so bile nižje uradniške družine zelo prizadete.

O teh dveh primerih v katerih je učiteljstvo materialno zelo prizadeto, se je razpravljalo v našem listu v kolikor je bilo mogoče. Tudi tokrat bi hoteli poudariti naslednje: ne želimo nikakega razlikovanja niti v dolžnostih niti v pravicah med učitelji in učiteljicami, poročenimi in neporočenimi; hočemo torej iste dolžnosti in iste pravice. Hoteli bi nadalje izjaviti, da kot je naivna trditev, da fizično delo ne vpliva na duševno, ali da fizično ne vpliva na psihično stanje, — prav tako je naivna trditev, da materialno stanje ne vpliva na psihično dispozicijo delavca, bodisi manualnega, bodisi intelektualnega. Ako se želi imeti dobrega delavca, ga je treba tudi dobro nagraditi. Nagraditi delavca dostojno in tedaj od njega zahtevati maksimum napora, to je princip modernih ekonomov.

Ker smo morali o materialnem vprašanju nekoliko krepkeje dvigniti glas, tedaj se nam je od gotovih strani začelo govoriti o državljskih dolžnostih in žrtvah, ki smo jih dolžni doprinesiti kot državljani in kot uradniki v interesu države. — Sprejemamo to pripombo, ki ji nismo nikoli osporavali važnosti — samo z dostavkom, žrtve naj bodo sorazmerno razdeljene.

D. P.

Sedanje delo in poslanstvo učiteljstva

Učiteljstvo je z veseljem sprejelo zahtevo po svobodi otroka, po svobodi učitelja pri delu in po svobodi šole in šolske organizacije, saj se predobro zaveda, da se vsak posameznik in vsaka ustanova le tedaj pravilno razvija in dviga, če ima zagotovljeno popolno svobodo. Šolstvu pa je sploh neobhodno potrebno, da se razvija od spodaj navzgor, država pa mora to spontano rast samo podpirati z veliko svobodo ob sodelovanju vseh vzgojnih činiteljev. Delo za svobodo šole se bo moralo zato v enaki meri osredotočiti na zunanjo in notranjo stran, na zidanje in vzdrževanje potrebnih šol, nameščenje učiteljstva in zagotovitev gnotnega položaja učiteljstva ravno v toliki meri kot na to, da bo v šolah, za katere bo narod toliko žrtvoval, vzklilo tudi resnično življenje.

Ker je šolstvo temelj in osnova vsega ostalega narodovega napredka, ker se v šoli prične graditi stavba narodove kulture in ker je od temeljev odvisna vsa poznejša rast, je dobro in prav, da položimo vse moči prvenstveno v šolo, da jih ne cepimo preveč po drugih ustanovah. Ako bodo temelji vsepovsod močni in trdni, potem bomo dosegli, da bo naše narodno telo zdravo vsepovsod, v središču prav tako kakor v vseh, tudi najbolj oddaljenih zunanjih delih. Kakor mora v zdravem telesu vsaka celica brezhibno delovati, da ne začne hirati ves organizem, tako je tudi narodovo življenje bogato in polno le tedaj, ako sodeluje vsak, tudi najmanjši podeželski kraj. Zato mora učiteljstvo ravno z delom v šoli okrepiti tvorne sile vseh, tudi najbolj oddaljenih krajev, ker bo na ta način največ doprineslo k poživljenju.

Če je vse narodovo življenje osredotočeno samo na eni ali tudi na par točkah, če je tam navidezno še tako sočno in bujno, je vendar narod na tem, da se zaduši, ker ne vneže sveža sapica z dežele. Vse gospodarsko, znanstveno in umetniško delovanje in snovanje naroda mora biti enakomerno in smoteno porazdeljeno po vsej deželi, eno ali par večjih središč ne sme pritegniti v svoj krog vseh važnejših pojavov, jih vsesati in prebaviti, tako da za drugače prirojene potrebe podeželja ne ostane ničesar. Različna zemlja in različno podnebje ustvarjata različne ljudi, različno kulturno ozračje in različne kulturne sadove. Neobhodno potrebno pa je, da zraste kultura vsake pokrajine posebej iz njenih svojstvenih razmer in se vsak drobce strne z drugimi vred v pestro in bogato kulturno stavbo. Le na ta način se bomo izognili enoličnosti, ki ubije ali vsaj ohromi prej ali slej vsak kulturni napredek.

S tem, da dvigamo in poživljamo kulturno delovanje vsepovsod, tudi v najmanjši vasi, s tako decentralizacijo se pa tudi v varnostnem oziru najbolj uspešno zavzamemo za narodovo stvar. Če bi se bili tega naši predniki bolj določno zavedali, bi si bili po svetovni vojni mnogo lažje pomagali od ran, ki jih je zadobilo naše narodno telo takrat, ko so nam vzeli tako važna središča, kakor so bila Gorica, Celovec in Trst.

Danes je pa tudi za inteligenco lažje kot kdaj prej vztrajati v podeželju in širiti kulturo, ker je napredek tehnike ustvaril tudi na deželi vsaj ponekod že prav povoljne pogoje za udobno življenje. Radio, elektrika, železnica, avtobusne zveze, sport, knjiga in

VSEBINA:

Uredbe.

Dve temeljni vprašanji.

Sedanje delo in poslanstvo učiteljstva.

Osebnih prejemki.

Lep uspeh JUU.

Preosnova šolskega oblikovanja učiteljev.

LISTEK: Slovensko učiteljstvo v novelah,

črticah in člankih.

Splošne vesti. — Učiteljski pravnik. — Učiteljska tiskarna. — Mladinska matica. — Šolski radio. — Stanovska organizacija

JUU. — Novosti na knjižnem trgu.

časopis, vse to ima danes deželan že skupno z meščanom. Ako v zvezi s tem ustvari inteligencija na deželi prosvetne domove, knjižnice, gledališke - kino- in lutkovne predstave, zadruge, koncerte, predavanja, razstave slik itd., vedno bolj osamosvojuje podeželje v kulturnem oziru in brani ves narod pred nevarnostjo, da bi si par gospodarskih, znanstvenih, leposlovnih in umetnostnih krožkov v večjih mestih lastilo izključno pravico na narodovo vodstvo in podcenjevalo ali celo zanikalo vse, kar nastane izven središča.

Ker pa je treba graditi kulturno stavbo pri temeljih, je treba posvetiti vso skrb naši mladini, ki se naj svobodno razvija v svobodni šoli. Tu je pa prvo in najvažnejše, pomoči mladi generaciji iz velike materialne stiske, v kateri se danes večina nahaja. V naših dneh, ko je huda gospodarska kriza zajela narod, trpi najbolj mladina, ki je najmanj zaščiten in najbolj šibka. Zato propada naša mladina telesno, v najhujši zimi nima ne čevljev, ne obleke in ne primerne hrane, ki bi jo notranje malo ogrela. Tako dorašča mladina v mestih in na deželi jetična, rahlična, lakotna, bolehnata, nikoli prav umita in skopana, s pokvarjenim zobovjem, ker ni denarja za popravila. S telesnim propadanjem koraka vtrči duševno, mladina, ki ni nikoli sita, je nesposobna za učenje, kar se najjasneje vidi v naših pomožnih šolah za manjnadarjeno deco, ki je v največ primerih samo radi tega manj sposobna za učenje, ker je popolnoma izstradana. Tako lahko od take mladine, v kateri bi morale tičati neslutene možnosti za bodoče delo in ustvarjanje, pričakujemo samo, da se bo nekoč maščevala za vse zanemarjanje ali z divjim rušenjem vsega obstoječega, če si bo ohranila toliko moči, ali pa z otoplostjo, ki bi pomnila propast naroda. Telesna in duševna hrana, če je je mladina v dovoljni meri deležna, je najboljši protisredstvo proti vsem nepotrebnim poznejšim izdatkom za jetnišnice, pobiljševalnice in bolnišnice.

Predvsem je naloga učiteljstva, da prikazuje narodu vedno znova, kako hira in strada njegov cvet, mladina, kako je marsikje fizično izkoriščana, da poudarja vedno znova, da spada skrb za mladino na prvo mesto. Ako moramo smatrati za nacionalno vsako pozitivno delo, ki gradi našo narodno in državno notranjost, je brez dvoma najbolj stvarni in resnično potrebni narodni program ta, rešiti mladino telesnega in duševnega gladovanja. To delo mora vršiti učiteljstvo neutrudno naprej, brez ozira na levo in desno, brez ozira na to, da se bo marsikdaj in marsikje zamerilo raznim mogotcem in vedno znova slišalo, naj ne dreza tja, kjer ga ne srbi.

Verjetno je, da na dejanskem stanju dostikrat vse prizadevanje učiteljstva ne bo mnogo spremenilo, kajti revščine je toliko, da v tem oziru zasebna pomoč dosti ne zaleže in včasih niti javne ustanove ne pomagajo mnogo. Vseeno pa se lahko na ta način mnogo revščine omili, kar jasno vidimo v naših mestih, kjer razne dobrodelne ustanove, dnevna zavetišča, kuhinje, mladinski domovi, podporna društva za revne učence itd. ublažijo marsikatero ostrino in je ravno radi tega revna mestna deca znatno na boljšem kakor podeželska.

Učiteljstvo mora vedno in ob vsaki priliki v podeželskih občinah pritiskati na odločujoče činitele, da tudi oni organizirajo skrb za mladino nujno in čim bolj velikopotezno. Akcije, kakor: Vsakemu otroku topel zajtrk ali kosilo, vsakemu otroku lastno posteljo itd. bi se ponekod prav gotovo dobro obnesle, ako bi se zavzeli zanje pravi ljudje.

Učiteljstvo pa mora svoje poslanstvo za mladino posmatrati še globlje, narodu mora o pravem času vedno znova predočevati: ne vzdržnost razmer našega časa, ko rodi zemlja dovolj za vse, ko propadajo živila in razne surovine, medtem ko stradajo milijoni, ko trpi mladina lakoto v najvažnejšem razdobju svojega življenja.

Kakor čaka pri skrbi za telesni dobrobit mladine učiteljstvo še mnogo dela, tako je tudi v duševnem pogledu še marsikatera njiva neizorana, medtem ko smo na drugih z delom morda šele komaj pričeli. Eno izmed takih popolnoma zanemarenih vprašanj je vprašanje izbire poklica. Da bi bilo to vprašanje v naših skromnih in majhnih razmerah v dolednem času zadovoljivo rešeno, je malo verjetno. Ker pa je izbira poklica življenj-

ske važnosti za vsakega posameznika in sploh za celotno narodno gospodarstvo, se mora učiteljstvo po svojih močeh zavzeti za to, da bo tudi v tem pogledu čim manj zgrešenih poti. Dokler vprašanje pravilne izbire poklicev ni urejeno z zakonom, dokler ne bo vpejlano obvezno preiskovanje vseh otrok, ki prestopajo iz šole v praktično življenje ali na druge učne zavode, tako dolgo mora učiteljstvo tudi to zadevo vzeti v svoj program. Na svojo roko se naj teoretično in praktično toliko seznaniti z bistvom tega vprašanja, da bo lahko nudilo vsaj nekoliko znanstveno utemeljene opore staršem in otrokom, kadar gre za to, kje naj otroci svoj študij nadaljujejo oziroma katerega poklica se naj opri- mejo, da jih bo zadovoljil tudi pozneje v življenju in odgovaljal njihovim naravnim sposobnostim.

To je pa samo eden izmed neštetihih problemov, ki se čakajo na učiteljsko. Če bo vsaj nekoliko vsega tega izvedeno, se bo ideja nove vzgoje, v katero je verovalo toliko najboljših duhov vseh časov in narodov, katero pa je kriza zadnjih let tako globoko udarila, spet na novo razmahnila. Dasi je res, da ima inteligenca danes povsod neprimerno težje stališče kot kdajkoli prej v zgodovini, ker jo skuša gospodarska stiska gmotno skoraj popolnoma nivelizirati z ostalimi plastmi, je vseeno bolj ko kdaj prej njena dolžnost, da se za svoj narod briga in mu z zgledom in besedo kaže pravo pot iz zmede naših dni.

Učiteljstvo se bo v bodoče ravno tako kakor doslej zavedalo, da potrebuje narod v vsaki situaciji, če se navidez še tako zelo spremeni, pravih in resničnih voditeljev. Te-

ga se bi pa morali zavedati tudi ostali izobraženci, ki z ljudstvom niso tako v tesnih stikih kakor učiteljstvo in duhovščina.

Kmetstvo in delovno ljudstvo hoče voditeljev, ki mu niso bili od zgoraj postavljeni, ampak ki si jih je samo izbralo, ki jih je z lastno voljo dvignilo na površje, ki so si znali osvojiti njegovo zaupanje bodisi z delom ali žrtvami za narodove cilje ali pa tudi s silo svojega razuma ali z zanosom svoje besede.

Kakor dosedaj v zgodovini se ni bilo dobe, ko bi narod shajal pri vodstvu svojih poslov brez izobražencev, tako verjetno tudi v bodoče ne bo. Ob sklepu svetovne vojne, ko je šlo za novo ureditev držav in družbe, so se sicer množice marsikje obrnile upravičeno od svojih voditeljev, ki so jih zapeljali v tako brezsmiselno uničevanje življenj in zemeljskih dobrin in vsa gibanja ma od tedaj naprej streme tudi za duševnim izenačenjem. Prepada, ki je takrat zajajal med inteligenco in narodom, izobraženci še do danes niso premostili. Učiteljstvo, ki ima narodov cvet, njegovo mladino v rokah, bo to najlažje doseglo s podrobnim in vestnim delom vsepovsod, zaenkrat najlažje pri svobodnem delu v svobodni šoli. Učiteljstvo, ki bo z vedrini in veselimi optimizmom premagovalo krizo v svojem stanu in sploh v vsem narodovem življenju, ki bo slej ko prej ustvarjalo dobro in odpravljalo zlo, neustrašeno zagovarjalo pravico in bičalo krivico, bo videlo vsaj v bodočnosti, ko bo odločala sedanja mladina, da njegovo življenjsko delo ni bilo zaman, da ni vodilo svojega naroda v negotovost, ampak v lepšo bodočnost.

M. Stupanova.

no t. j. po Din 150.— mesečno. — S 1. IV. 1932. se je ta doklada znižala na mesečnih Din 140.—

V času od 1. IV. 1932. do 30. IV. 1934. so prejemala z drž. uradniki poročene uradnice polno osebno draginjsko doklado, tudi če so službovale z možem v istem kraju.

Z uredbo ministrstva financ št. 14.312/I z dne 11. IV. 1934. so se osebne draginjske doklade poročenih uradnic ponovno znižale (s 1. V. 1934.) in to če živita z možem v istem kraju:

1. za ves znesek, če je bil mož v I.—VI. položajni skupini, ali če je imel kakršenkoli dohodek nad Din 2500.—;

2. za 75%, če je bil mož v VII.—IX. položajni skupini, ali je imel od 1600—2500 Din dohodka;

3. za 50%, če je bil mož v X. položajni skupini, ali imel od 1100—1600 Din dohodka;

4. za 30%, če je bil mož zvančičnik ali služitelj, ali imel manj ko 1100 Din dohodka.

Z isto uredbo so se znižale s 1. V. 1934. osebne draginjske doklade za 50% samskim uslužbencem, če so živeli v skupnem gospodinjstvu s starši, ki so bili v katerikoli javni službi ali v pokoju, odnosno če so imeli nad Din 1500.— dohodka od imovine.

Po uredbi min. financ z dne 11. IV. 1934., št. 14.311/I, so se znižali prejemki tudi urad. pripravnikom (-cam) za 40, 30 odnosno 20% po določilih uredbe in to s 1. V. 1934.

Z uredbo min. financ št. 18.250/I z dne 2. V. 1935. je bila uredba št. 14.311/I z 1934 izpremenjena in velja od 1. VI. 1935. le za poročene uslužbenke, ki žive z možem v istem kraju.

Po čl. 4. uredbe št. 37.500/I z dne 19. IX. 1935. nimajo pravice do osebne doklade poročene drž. uslužbenke, če stanujejo z možem v istem kraju. To ne velja, če so pristojno loščene ali če žive narazen zaradi zakonskih razprtij.

Z novo uredbo se ureja doklada poročenih drž. uslužbenk in za otroke tako-le:

1. poročena drž. uslužbenka, ki stanuje z možem v istem kraju, ima pravico do osebne doklade, če ne znaša možev mesečni brutto dohodek več ko Din 500.—; če pa znaša možev brutto dohodek več ko Din 500. mesečno, se zniža osebna doklada žene za toliko, kolikor znaša polovica tiste vsote, ki ostane, po odbitku Din 500.— moževega brutto dohodka.

Zaradi znižanja Vaših plač

si preskrbite vse manufakturno blago za Vas in Vašo družino le v specialni trgovini

A. ŽLENDER

LJUBLJANA — MESTNI TRG 22

ker boste kupili najugodnejše zaradi skrajno nizkih cen.

Primeri:
I. Uradnica VII. skupine v I. drag. razredu ima 640 Din. Poročena je s privatnim uradnikom, ki ima plačo mesečnih 1400 Din. Njena osebna doklada se zniža za (1400 Din — 500 Din) : 2 = 450 Din in bo prejela osebno doklado 190 Din.

II. Druga uradnica IX. skupine v III. draginjskem razredu ima Din 340.— osebne doklade. Poročena je z uradnikom X. skupine, istotam, z brutto plačo Din 1015.—. Polovica ostanka po odbitku 500 Din znaša Din 257.50. Za ta znesek se zniža poročeni uradnici osebna doklada in dobi torej izplačanih Din 82.50 kot osebno doklado. Ta odredba ne velja, če stanujeta mož in žena v raznih krajih in če je žena pristojno ločena, ali če živi narazen od moža zaradi zakonskih sporov.

2. Rodbinska doklada pripada za vsakega otroka, rojenega v zakonitem zakonu ali pozakonjenega in znaša na mesec

v drag. razredu:
I. 130.— II. 110.— III. 110.—
za 3 otroke po Din 140.— 120.— 120.—
za več ko 3 otroke po Din 140.— 120.— 120.—

Če sta oče in mati v državni službi, odnosno če je en zakonec aktivni uslužbenec, drugi pa osebni upokojenec, pripada za tri otroke po Din 80.—, in od četrtega otroka dalje pa po Din 90.—, neglede na draginjski razred.

Rodbinska doklada za ženo je s 1. oktobrom 1935. ukinjena.

Osebni prejemki

aktivnih državnih uslužbencev od 1. aprila 1931. dalje*

Položajna skupina	1. aprila 1931			1. oktobra 1931			1. aprila 1932			1. oktobra 1935		
	Draginjski razred											
	I.	II.	III.	I.	II.	III.	I.	II.	III.	I.	II.	III.
I.	4000— 3500— 1500— 9000—	—	—	4000— 3500— 1000— 8500—	—	—	4000— 3500— — 7500—	—	—	4000— 3500— — 7500—	—	—
II./1	3750— 3100— 1500— 8350—	3750— 3100— 1350— 8200—	—	3750— 3100— 1000— 7850—	3750— 3100— 850— 7700—	—	3750— 3100— — 6850—	3750— 3100— — 6850—	—	3750— 3100— — 6850—	3750— 3100— — 6850—	—
II./2	3500— 2700— 1500— 7700—	3500— 2700— 1350— 7550—	—	3500— 2700— 1000— 7200—	3500— 2700— 850— 7050—	—	3500— 2700— — 6200—	3500— 2700— — 6200—	—	3500— 2700— — 6200—	3500— 2700— — 6200—	—
III./1	3250— 2120— 1350— 6720—	3250— 2120— 1200— 6570—	3250— 2120— 1100— 6470—	3250— 2120— 1000— 6370—	3250— 2120— 850— 6220—	3250— 2120— 750— 6120—	3250— 2120— 300— 5670—	3250— 2120— 50— 5420—	3250— 2120— — 5370—	3250— 2120— 100— 5470—	3250— 2120— — 5370—	3250— 2120— — 5370—
III./2	3000— 1720— 1350— 6070—	3000— 1720— 1200— 5920—	3000— 1720— 1100— 5820—	3000— 1720— 1000— 5720—	3000— 1720— 850— 5570—	3000— 1720— 750— 5470—	3000— 1720— 400— 5120—	3000— 1720— 150— 4870—	3000— 1720— 50— 4770—	3000— 1720— 220— 4940—	3000— 1720— — 4720—	3000— 1720— — 4720—
IV./1	2350— 1320— 1300— 4970—	2350— 1320— 1150— 4820—	2350— 1320— 1050— 4720—	2350— 1320— 1000— 4570—	2350— 1320— 850— 4520—	2350— 1320— 750— 4420—	2350— 1320— 500— 4170—	2350— 1320— 250— 3920—	2350— 1320— 150— 3820—	2350— 1320— 340— 4010—	2350— 1320— 100— 3770—	2350— 1320— — 3670—
IV./2	1750— 920— 1000— 3970—	1750— 920— 1150— 3820—	1750— 920— 1050— 3720—	1750— 920— 1050— 3670—	1750— 920— 850— 3520—	1750— 920— 750— 3420—	1750— 920— 600— 3270—	1750— 920— 350— 3020—	1750— 920— 250— 2920—	1750— 920— 460— 3130—	1750— 920— 220— 2890—	1750— 920— — 2790—
V.	1450— 800— 1250— 3500—	1450— 800— 1100— 3350—	1450— 800— 1000— 3250—	1450— 800— 1000— 3250—	1450— 800— 850— 3100—	1450— 800— 750— 3000—	1450— 800— 650— 2900—	1450— 800— 400— 2650—	1450— 800— 300— 2550—	1450— 800— 520— 2770—	1450— 800— 280— 2530—	1450— 800— 180— 2430—
VI.	1150— 650— 1200— 3000—	1150— 650— 1050— 2850—	1150— 650— 950— 2750—	1150— 650— 1000— 2800—	1150— 650— 850— 2650—	1150— 650— 750— 2550—	1150— 650— 700— 2500—	1150— 650— 450— 2250—	1150— 650— 350— 2150—	1150— 650— 580— 2380—	1150— 650— 340— 2140—	1150— 650— 240— 2040—
VII.	910— 500— 1150— 2560—	910— 500— 1000— 2410—	910— 500— 900— 2310—	910— 500— 1000— 2410—	910— 500— 850— 2260—	910— 500— 750— 2160—	910— 500— 750— 2160—	910— 500— 500— 1910—	910— 500— 400— 1810—	910— 500— 640— 2050—	910— 500— 400— 1810—	910— 500— 290— 1700—
VIII.	730— 400— 1100— 2230—	730— 400— 850— 2080—	730— 400— 950— 1980—	730— 400— 975— 2105—	730— 400— 825— 1955—	730— 400— 725— 1855—	730— 400— 775— 1905—	730— 400— 525— 1655—	730— 400— 425— 1555—	730— 400— 680— 1810—	730— 400— 440— 1570—	730— 400— 340— 1470—
IX.	575— 300— 1050— 1925—	575— 300— 900— 1775—	575— 300— 800— 1675—	575— 300— 950— 1825—	575— 300— 800— 1675—	575— 300— 700— 1575—	575— 300— 775— 1650—	575— 300— 525— 1400—	575— 300— 425— 1300—	575— 300— 680— 1555—	575— 300— 440— 1315—	575— 300— 340— 1215—
X.	475— 200— 1000— 1675—	475— 200— 850— 1525—	475— 200— 750— 1425—	475— 200— 925— 1600—	475— 200— 775— 1450—	475— 200— 675— 1350—	475— 200— 775— 1450—	475— 200— 525— 1200—	475— 200— 425— 1100—	475— 200— 680— 1355—	475— 200— 440— 1115—	475— 200— 340— 1015—
Priprav.	1800— 1550— 1400—	1650— 1400— 1250—	1550— 1300— 1200—	1700— 1470— 1330—	1550— 1320— 1180—	1450— 1220— 1130—	1525— 1320— 1205—	1275— 1070— 955—	1175— 970— 905—	1464— 1267*20 1156*80	1211*25 1016*50 907*25	1104*50 911*80 850*70
Zvaničniki	I.	600— 925— 1525—	600— 800— 1400—	600— 750— 1350—	600— 855— 1455—	600— 730— 1330—	600— 680— 1280—	600— 760— 1360—	600— 560— 1160—	600— 510— 1110—	600— 490— 1090—	600— 450— 1050—
	II.	440— 900— 1340—	440— 775— 1215—	440— 725— 1165—	440— 840— 1280—	440— 715— 1155—	440— 665— 1105—	440— 760— 1200—	440— 560— 1000—	440— 510— 950—	440— 490— 930—	440— 440— 920—
	III.	280— 875— 1155—	280— 750— 1030—	280— 700— 980—	280— 825— 1125—	280— 700— 980—	280— 650— 930—	280— 780— 1040—	280— 560— 840—	280— 510— 790—	280— 490— 760—	280— 450— 730—
Služitelji	I.	425— 700— 1125—	425— 650— 1075—	425— 625— 1050—	425— 650— 1075—	425— 600— 1025—	425— 575— 1000—	425— 585— 1010—	425— 485— 910—	425— 460— 885—	425— 430— 855—	425— 410— 835—
	II.	245— 675— 920—	245— 625— 870—	245— 600— 845—	245— 635— 880—	245— 585— 830—	245— 560— 805—	245— 585— 830—	245— 485— 730—	245— 460— 705—	245— 430— 675—	245— 410— 655—

* V razpredelnici pomeni prvo število plačo, drugo položajno, a tretje draginjsko doklado, pod črto je skupni znesek dohodkov.

Prejemki po prednji tabeli so uživali v času od 1. IV. 1931. do 1. IV. 1932. vsi uradniki razen z drž. uradniki poročene uradnice; te so prejemale le 1/2 drag. doklade, če so službovale z možem v istem kraju, mož pa

je prejemal v tem primeru rodbinsko doklado za ženo (Din 150.—).

Do 1. IV. 1932. so prejemali poročeni uradniki poleg v tabeli označenih prejemkov še rodb. draginjsko doklado za otroke in že-

Preosnova šolskega oblikovanja učiteljev*

Naj pomnožim glasove o preosnovi šolskega oblikovanja učiteljev še z nekaterimi svojimi mislimi. Priznatj moram, da še nimam povsem jasnega pogleda na to stvar in da se bo moje gledanje še razvijalo, mogoče tudi izpremenilo. Vendar bi rad podal vsaj nekatere načelne poglede, do katerih sem prišel ob čitanju dosedanjih predlogov, ob lastnem razmišljanju o tej zadevi in ob razgovoru o nekem predlogu, ki bo šel kmalu v Beograd.

Najprej se mi zdi važno, da ločimo pri preosnovanju oblikovanja učiteljev zunanj in notranjo preosnovo. Doslej smo večinoma govorili o zunanjih reformi in nam je šlo za vprašanje šol, na katerih naj se začne in nadaljuje učiteljevo oblikovanje. In vendar smo vsi prepričani, da tudi z novim šolanjem bodočega učitelja ne bomo zadovoljni, če bo na šolah samih ostalo vse tako kot doslej. Kajti predvsem gre za preosnovo duha in dela na kakršnikoli šoli za učitelje in iz take duhovne

in delovne preosnove naj slede šele predlogi za nove in drugačne oblike šole.

Predno govorim o notranji preosnovi učiteljevega šolanja naj omenim, da sem odločno za obstoj posebne učiteljske šole in da se mi zdijo vsa vprašanja rešena, če izvedemo notranjo preosnovo te šole. Prepričan sem, da zadostuje za osnovnošolskega učitelja študij na učiteljski šoli in da zahteva po občem univerzitetnem študiju za učitelja ni utemeljena v resničnih življenjskih, izobrazbenih in obče-kulturnih potrebah osnovnošolskega učitelja. Saj zanj ni važno, da obvlada neke strokovne predmete in da ima znanstveno metodo za svoje šolsko in izvenšolsko delo, temveč zadostuje, če je kot učitelj kulturno živ in bogat, če zna uvajati otroke in preprostega človeka v svet kulturnih vrednot, če ima voljo za tako oblikovalno delo, če razume otroke in preprostega človeka in se zna uživati vanje itd. Vse to pa ne pomeni doklaga, kot da naj oblikuje učiteljska šola dru-

* Učiteljstvo je zavzelo svoje stališče k vprašanju učiteljske izobrazbe že na banovinski in državni skupščini. Zaradi aktualnosti zadeve pričujemo tudi to mnenje.

vsem učitelja, ne pa strokovnjaka. Za osnovnošolskega učitelja pač ni potrebno, da na populen in izrpen način pozna razne strokovne predmete, niti ni potrebno, da pozna pedagogiko in psihologijo v vsej znanstveni globini, ker potrebuje za svoje praktično delo najbolj občukulturnega in pedagoškega duha, katerega pa mogoče vendar ne bo dobil iz še tako izrpen strokovne izobrazbe. Na drugi strani pa uvažujemo, da bi učitelj s poglobljenim in znanstvenim delom na univerzi lahko pridobil osebno zelo bogato izobrazbo, lahko pa bi izgubil ono neposrednost, s katero kot neznanstveno šolan človek razlaga razne resnice in pojave preprostemu človeku in otroku, da ga res razumeta. Gotovo je znanstvena metoda zelo popolna, toda prav redko se zgodi, da bi se znal znanstveno izobražen človek na svojem področju tako približati otroku in preprostemu človeku, da bi ga ta dva z veseljem poslušala in se ob njem kultivirala. Ker pa mnogi učitelji zase in za svojo izobrazbeno izpopolnitev potrebujejo več, naj bi bilo delo na učiteljski šoli tako urejeno, da si bodo mogli širšo izobrazbo pozneje pridobivati sami, da bodo lahko naprej študirali, da bodo znali sami čitati knjige itd.

Sem torej za to, da ostanejo učiteljske šole kot posebna stopnja srednje šole za obče oblikovanje učitelja. Morala pa bi se izpremeniti delo in program te šole. Najvažnejša zahteva za tako šola bi bila, da naj da učitelju to, kar v življenju in osebno res potrebuje. Ne mislim na vidik koristnosti in praktičnosti, ker ne gre samo za učiteljevo delo ob drugih, temveč za zadostitev njegovih osebnih kulturnih potreb. Učiteljska šola naj bo predvsem šola za učitelje, t. j. za tistega, ki bo z veseljem, iz notranje in doživljene potrebe ter z vsem razumevanjem človeka in razmer v katerih živi, bogatil, izobraževal in vzgajal druge. Učiteljska šola naj bi izoblikovala učitelje, ki jih bodo drugi priznali za svoje avtoritete in vodnike, na katere se bodo v potrebah in stiskah, gospodarskih in srčnih, obračali se jim zaupali in jih ljubili ter spoštovali. To je osnovna zahteva, ki naj vodi delo na taki šoli, kajti samo takega človeka potrebujejo otroci in ljudje tam zunaj v naši provinci.

Oblikovanje mladih ljudi za učitelje naj imajo pred očmi profesorji vseh šolskih predmetov in ne sami oni, ki poučujejo pedagoške predmete. Seveda naj s tem učiteljišče ne postane kaka strokovna šola, ki bi se ozirala le na praktične potrebe bodočega učitelja. Saj učitelj ne bo upravljal kakega stroja in ne bo imel opravka z mehaničnimi stvarmi, temveč z živim človekom. Zato ga ne smemo oblikovati tako, da bi imel za vse prilike že naprej določen način reakcije, da bi ga za vse prilike naučili praktičnih dejanj itd. Učitelj naj bo osebno mnogo bogatejši kot potrebuje pri svojem delu, vendar pa naj bo — učitelj. Gornja zahteva pomeni, da naj poskušajo podajati vsi profesorji na učiteljski šoli svoje predmete na ta način, da bodo z njimi oblikovali pedagoškega duha bodočega učitelja. Gre za neposredno razmerje profesorja do učenca, za osebni odnos profesorja do njegovega predmeta, za doživljeno pedagoškega čuta in pedagoškega erosa ob njegovem delu. Zahteva po posebni učiteljski šoli se mi zdi posebno upravičena zato, ker se mi zdi nujno, da bi učenec pri vseh predmetih ostal pod vplivom močnega pedagoškega duha in da bi ga ta duh oblikoval za učitelja, ne pa za strokovnjaka v tem ali onem predmetu. Na učiteljski šoli ne sme prevladovati vidik stroke in predmeta, čeprav je ta za učiteljevo resnično izobrazbo nujno potreben. Prevladovati mora atmosfera ali duh učiteljevanja v najglobljem pomenu besede, ki mora prevzeti tudi učence in jih oblikovati v dobre učitelje, ker bodo neposredno začutili lepoto in vrednost učiteljskega poklica ter željo, da bi bili oni sami svojim učencem tako dobri učitelji, da bi jim znali prav tako pripovedovati, jim tako jasno razlagati, da bi jih imeli učenci prav tako radi, da bi jih spoštovali itd. Pedagoški duh ne sme biti omejen na ure pedagoških predmetov in tudi pri teh predmetih ne sme po-

stati le snov strokovnega obravnavanja, tako da bi učenci dobili le teoretično definicijo o njem, pa ga ne bi praktično začutili pri svojih profesorjih. Pedagoški duh mora prevevati vse delo na učiteljski šoli. Razlika med navadno srednjo šolo in učiteljsko je precej v tem, da gre prvi za predmetni in strokovni vidik, dočim naj bi bil vsak predmet na učiteljski šoli prevzet pedagoškega duha, ki naj neposredno izhaja iz profesorjev in naj oblikuje bodočega učitelja. Učni program obeh šol je lahko isti, razlika je ta, da naj prežema vse predmete na učiteljski šoli osebni odnos profesorjev do snovi, do učencev in do podajanja samega. Seveda nočem trditi, da je

pedagoški duh za srednjo šolo nepotreben. Prepričan sem celo, da je tudi na teh šolah premalo pedagoškega duha, vendar tam ta duh nima toliko oblikovalnega pomena za učence, ki sami po večini ne bodo postali učitelji. Toda tudi za one dijake, ki gredo iz srednje šole na univerzo, da bi postali profesorji na srednjih šolah, bi bilo zelo dobro, če bi že na srednji šoli začutili ob svojih profesorjih tistega pedagoškega duha iz katerega naj bi pozneje potekalo njihovo lastno kultiviranje učencev.

Dr. Stanko Gogala.

(Dalje prih.)

Splošne vesti

NAŠE NOVE ČITANKE

Redakcijski odbor za sestavo čitank za narodne šole je na svoji seji dne 2. novembra t. l. določil vsebino čitank za II, III. in IV. razred osnovnih šol in je zasnoval organizacijo zbiranja snovi.

1. Vsebinska čitanka je zamišljena v nastopnem obsegu:

Čitanka za II. razred: Snov o štirih letnih časih: pojavi v narodi in delo v jeseni, pozimi, spomladi in v poletju; vplivi pojavov in dela veselja in žalosti. V tem obsegu: a) biološko fizikalno (živalstvo, rastlinstvo, voda, zrak, orodje in njihova raba); b) geografsko kulturno: vpliv sončnih pojavov v 4 letnih časih; c) družabno kulturno: občina, domovina, prazniki.

Snov ustrežajočo otroškemu duševnemu življenju in iz tega, prav tako po obliki; predvsem iz slovenske narodne in umetne književnosti, tudi izrazitega folklornega značaja.

Čitanka za III. razred: pod naslovom »Ljubo doma, kdor ga ima.« Ureditev s posebnim ozirom na zdravstvo, delitev snovi po 4 letnih časih z osnovno noto: delo, prehrana, zdravje, trpljenje — v naslednjih vidikih: a) biološko fizikalno in gospodarsko: človek in vplivi na človeško zdravje (domače živali, prehrana, rastlinstvo, prehrana, zdravstvo, zdravju škodljive živali in rastline, alkoholizem); b) geografsko kulturno: geografske posebnosti širše okolice, vplivi na zdravje; c) družabno kulturno: povesti, pravljice, junaske pesmi iz preteklih časov, nepriljeno z ozirom na zdravstvo.

Čitanka za IV. razred: pod naslovom: »Čez hribe in doline.« Kulturne slike koncentrirane v raznih vidikih iz slovenskega ozemlja (v državnih mejah in izven njih), specifične kulturne slike iz Jugoslavije iz vidikov biološko dinamičnega, pridobitnega in geografsko zgodovinskega.

Izbor predvsem iz slovenske umetne in narodne književnosti ter iz srbohrvatske književnosti.

Slovniki del se v čitanki ne sprejme, pač pa se po izdajanju čitank izda poseben priročnik za učitelja po jezikovnem pouku na podlagi čitank.

2. Organizacija zbiranja snovi.

Zbiranje snovi naj se vrši nastopno:

a) Učiteljstvo naj naznani kaj naj bi prišlo v nove čitanke iz dosedanjih čitank, za to je priporočljivo, da se napravijo poizkusi z otroki in se vidi, za kaj se otroci odločijo.

b) Učiteljstvo naj sporoči svoje konkretne želje in nasvete, kaj so otroci sami našli v slovenski mladinski književnosti, kar bi bilo primerno za sprejem v čitanki.

c) Učiteljstvo naj samo izbira gradivo, ki ga je našlo s čitanjem v slovenski književnosti in smatra zanj, da je primerno in potrebno za čitanke, ter ga dostavlja ali v prepisu ali samo opozarja nanj, kadar je splošno dostopno. V naši narodni književnosti je še mnogo blaga, ki ni objavljeno, tako blago naj se dostavlja v posebnih zapisih.

Tako nekako, vsebinsko pa v vsem podobno. Le škoda, da je ta nadobudni in zelo poučni časopis za slovensko preprosto ljudstvo pozabil v svojih člankih povedati, da je to slovensko preprosto ljudstvo danes po sili razmer moralo v svojih proračunih za šole črtati postavke za vzdrževanje teh vrtov, da ne omenjam nujnih postavk za nakup gnojila, brez katerega ne more biti šolski vrt niti luksuzen niti v osebno korist šolskemu upravitelju, še manj v korist mladini. Lepo in odkritosrčno bi bilo tudi, če bi pristavil, da so njeovi članki s podobno vsebino čisto navaden šlager za slovensko preprosto ljudstvo, ki se v težkih razmerah bori za vsak dinar, pa je umevno, da s prirojeno ljubosumnostjo šteje učiteljstvo mesečno plačo, kajti usoda je pač hotela, da so minuli časi, ko si je lahko vsak furman v treh dneh zaslužil toliko, kolikor je zaslužil učitelj v celem mesecu...

Bog te blagoslovi, ti vsevedni glasnik preprostega ljudstva, namen si dosegel, vsaj ponekod, veliko pa jih je, ki so tvoje pomenljive vrstice ponešli kamor spadajo.

Ozrmo se še kam drugam. V letošnji 12. številki leposlovne revije »Modra ptica« je M. M. v noveli »Na pragu« napisala tole:

»Le mene poslušajte! Gospod imajo prav, ko se branijo šole. Še v vsako vas je prišel s šomoštrom špetir, nikari z učiteljico, ki je povsodi samo v slab zglede.«

To konstatacijo o pomenu šomostra (!) in učiteljice (pardon: avtorica novele je ženska!) je avtorica sicer položila v usta stare Polone, ženske, ki je vsako nedeljo sedela v

Učiteljski pravnik

—š Vprašanje: S. M. — »Hvala Bogu!« je v meni zaživelo, ko sem menila, da se mi bo položaj po najnovější uredbi glede uradniških plač oz. prejemkov vendar le toliko popravil, da bo vredno družinice s 4 otročiči. — Toda — kako razočaranje! Mesto nad Din 1000.—, so mi po plačilnem listu napovedali za mesec november netto prejemkov le Din 383.25. »Ali je to mogoče?!« je zavrelo v meni. Saj so mi nakazovali zadnje 4 mesece poleg plače (po X. položajni skupini) še Din 340.— draginjske doklade in to na podlagi zadevne, že junija t. l. vlozene prijave.

Posredno sem zvedela, da ne le, da ni prišla za mesec november draginjska doklada sploh v postev, marveč, da se mi je od tomesednega izplačila odtegnilo še onih Din 340.— draginjske doklade, ki sem jih bila prejela za mesec oktober (prikrajšana sem torej t. m. za dvakrat po Din 340.—), ter da če se bom podvzela predložiti novo prijavo, utegnem dobiti meseca decembra draginjsko doklado za mesec november povrnjeno, za ono od meseca oktobra pa da ni nobene pomoči.

Na koga se v tej zadevi obrnem, vsak pravi, da se je morala tu zgoditi zla pomota.

Prav rada bi zvedela iz pravne posvetovalnice U. T. kakšno je tu pravo pravno stališče: ali je v redu, da se mi je za mesec november ukinila draginjska doklada in po kaki pravici so mi še od plače odtegnili Din 340.— oktobrskke izplačane draginjske doklade.

(Davčna uprava v Kamniku je z uradnim tomesednim potrdilom javila, da mojega moža pridobnina znaša komaj Din 120.—; enako se je glasilo ono uradno potrdilo od meseca junija t. l.)

Kako in kaj naj storim, da mi povrnejo odtegnjeno oktobrsko draginjsko doklado t. j. Din 340.—?

Odgovor: Prejemki za november 1935. so bili odmerjeni in nakazani po uredbi o draginjskih dokladah z dne 19. IX. 1935., št. 37.500/I, ki določa v čl. 4., da **poročena uslužbenka** nima pravice do osebne doklade. Za oktober vam torej ne pripada osebna doklada. Doklada za november, ki vam je bila odtegnjena, se vam pa povrne s plačo za december po predpisih uredbe št. 39.365/I z dne 24. X. 1935., ki se ni mogla upoštevati pri nakazilu novembrske plače.

Učiteljska tiskarna

—t Razpis dveh literarnih nagrad. Podpisana založnica izda za božič filozofsko knjigo izpod peresa zdravnika dr. Fr. Derganca z naslovom »Svetozor. Prvi zvezek izbranih esejev«. Po zgledu drugih narodov in z namenom, da se razširi zanimanje za filozofijo in literaturo snloh, razpisuje založnica dve nagradi po 2500 Din za dve tiskani, objavljeni kritiki, prvo za ugotovitev pomembnejše stvarne, drugo za ugotovitev pomembnejše logične napake v knjigi. Pozivamo vse slovenske pisatelje starejše in mlajše generacije, da se udeležijo literarne tekme in svoj objavljeni prispevek pošljejo do Velike noči 1936 na naslov, kjer odloči razdelitev nagrad posebna jury strokovnjakov. Po potrebi se rok tekme podaljša. — Ljubljana, dne 1. novembra 1935. — Učiteljska tiskarna.

—t **Knaurs Weltatlas**, nova ljudska izdaja za leto 1936, 53 barvanih zemljevidov. Cena Din 45.—.

—t **Knaurs Konversations Leksikon**, nova izdaja za leto 1936, 1900 strani, 2600 slik med tekstom, ter 75 eno- in večbarvanih slik. Cena Din 55.—.

Naročila sprejema Knjigarna »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

—t **Uradni repertorij** ima zopet v zalogi Knjigarna »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani in podružnica v Mariboru. Cena Din 12.—.

gostilni, ker je bila samostojna, je imela svoj poklic in so je bili vsi navajeni, da je moževala...

Lejte tudi Ivan Cankar je časih napisal kaj podobnega o učiteljstvu, da, še s hujšimi očitki ni štedil, a nihče mu ni zameril. On je znal vselej pristaviti zakaj je tako, zakaj ni drugače, ko bi lahko bilo. Avtorica pa bi storila prav, če bi posledj ko je uspešno preštudirala Katarino Veliko, posvetila nekaj tednov študija razvoju in borbi za osamosvojitvev slovenskega učiteljstva pa nam o tem nekoč napisala vzpodbuden esej. Založnica bi lahko slovenskemu učiteljstvu prihranila ta literarno-kofetarski poklon.

Pisatelj B. K. je nekje napisal:

»Na mizi je ležala velika vojaška pištola, ki jo je upravitelj prinesel iz svetovne vojne. Učitelj jo je kupil od nje in pokazal je Leonu luknje, ki so jih napravili ostrji projektili. Grozno je moralo biti v tej hiši, da sta kar v sobi streljala. Naravnost blazno je bilo vse to, kar mu je pripovedoval učitelj. Dva meseca je ležal spodaj v kuhinji, ki je ne moreta rabiti, na sami slami. Pozimi zapade globok sneg. Ljudje so tuji. Težko se je razumeti z njimi. Kot žandarje jih gledajo in nobene gostilne ni blizu. Je, toda tam se dobi samo vino, hrana ne. Zato sta na hrani pri Zalarki, ki rada pije in ju gosti z juho, v kateri se mnogokrat koplje kak njen las, tudi muhe niso redke...«

»Ko sta s silo odprla vrata nista prvi trenutek videla ničesar. Šele ko je učitelj odgnil gosti zastor, je Leo zagledal na postelji ležečo Sonjo. Desnica ji je visela čez rob, postelja je bila krvava in na levi strani prs je

bila strjena kri. Na tleh ob postelji je ležal samokres... Tisti samokres, s katerim sta v pretekli zimi upravitelj in učitelj streljala v steno sobe, da preženeta praznoto svojega življenja... Sonja ga je to pot usmerila v svoje srce...«

Da, tako so in bodo še pravični pisali o slovenskem »šomoštru« in učiteljci, velecenjena M. M.

Pravičen sodnik učiteljstvu je bil članek A. J. v članku: »Učiteljstvo zopet tarča strankarskih izpadov?«, ki ga je objavil »Glas naroda« z dne 3. nov. 1935., kjer upravičeno vzklika: »Dajte kvarne strankarsko-politične roke proč od slovenskega poštenega učiteljstva!«

Tudi »Jutro« z dne 3. nov. 1935. objektivno poroča v članku »Omerzovi zadnji dnevi« sledeče: »V noči na četrtek sta oba vdrla v šolsko poslopje na Prnovem in stikala po sobah, a nista ničesar našla. Dogovorila sta se, da pojedeta v četrtek zvečer v Gotovlje pri Zalcu, kjer bi napadla in izropala župnika.«

Da, da; tudi Omerza in njegov pajdaš sta se morala na lastne oči prepričati, da pri učitelju ni mogoče ničesar več ukrasti, zato sta se raje odločila za farovž. Ampak, če to ni zabavno...

Več iskrenosti in poštenja, vi vsi, ki se vam pero tako rado zatika v »šomoštru« in učiteljice, pa bodo tudi drugi, ki se pri Vas uče pisarije morali spoznati, da se zares ne izplača zlivati gnojnice na slovensko učiteljstvo, ker je že davno izgubila svoj značilen duh v trenutku, ko se je dotaknila po prosti prežetih ljudi!

Lojze Zupanc:

Slovensko učiteljstvo v novelah, črticah in člankih

Med priljubljenimi motivi, ki so v več ali manj posrečeni fabuli obdelani v novelah, črticah in člankih, je tudi učiteljeva figura ali njegova osebnost. Na žalost srečuje človek v sodobnih sličnih obdelavah češče tako izmaličen obraz tega literarnega prizadevanja, da se ne more ubraniti vtisom, da je v odila pero tega ali onega sotrudnika laž, nepoznanje razmer ali pa namenoma prikazana popačenost, ki je češče osoljena tudi s kakšno prozorno tendenčnostjo, katero je v nadaljevanju kaj rado pograbilo učiteljstvu nenaklonjeno časopisje v smiradljivih izlivih na učiteljski stan.

Ni še dolgo tega, ko je znani, v poslednjem času večini slovenskega učiteljstva tako zelo naklonjeni časopis pričel prinašati za preprosto ljudstvo članke, v katerih je seciral razne krivice, ki so se zgodile v senci prejšnjih režimov verneum in katoliško prekvašenemu delu vzgojiteljev raznih vrst in kalibrovo, ko je v isti mah poročal, kako zelo so na našem podeželju opustošeni in neoskrbovani šolski vrtovi, od katerih nima mladina nikakih koristi, tpeči slovenski kmet pa same izdatke in žalostno zavest, da so njegove žrtve za »te vrtove, ki so samo za luksuz in osebno korist šol. upraviteljev« vržene v dim...

Mladinska matica

—mm Prva številka »Našega roda«, ki smo jo tiskali v 16.000 izvodih, je pošla. Ponatis izide v nekaj dneh. Prosimo poverjenike, da to uvažujejo in je ne reklamirajo. —Kakor hitro bo ponatis gotov, številko odpošljemo vsem novim naročnikom. Po novih naročilih in dodatnih naročilih nekaterih šol je videti, da se je učiteljstvo za list zavzelo z vso vnemo. Grda zakulisna rovarjenja proti naši mladinski reviji bodo dosegla pri našem učiteljstvu prav nasproten efekt. To dokazujejo zadnja naročila. Učiteljstvo bo znalo svoje ustanove, ki jih je ustvarilo z veliko požrtvovalnostjo, braniti. O veliki misiji, ki jo vrši Mladinska matica, mislim, da ni treba govoriti, znana je vsakomur. Zato pa naj ne bo šole, naj ne bo šolske knjižnice brez »Našega roda« in publikacij Mladinske matice!

—mm Druga številka »Našega roda« se pripravlja in izide okoli 15. t. m. Ekspedicija se prične pred 20. Tako bodo izhajale tudi vse naslednje številke. Opozorjamo cenj. poverjenike, da pošljejo naročila čimprej, ker imamo sicer težkoče z določitvijo naklade.

—mm Posamezne številke »Našega roda« nekompletnih letnikov oddajamo po 20 par. Opozorjamo na to predvsem siromašne šole.

—mm Ker nam je mnogo na tem, da bi z listom vsem ugodili, nas zanima, kako so sprejeli »Naš rod« učenci pa tudi učiteljstvo. Za vsa pojasnila, za vse kritike in nasvete, ki jih pošljete uredništvu ali tajništvu M. M., vam bomo zelo hvaležni.

Šolski radio

—r VII. teden. V torek 12. novembra: »Spominška proslava Davorina Jenka«, izvaja narodna šola iz Cerklj, vodi g. šol. upravitelj Josip Lapajne. Vzpored:

1. Davorin Jenko: Bože pravde.
2. Davorin Jenko kot Cerkljan; govori g. upravitelj.
3. Davorin Jenko: Lipa... petje.
4. Martinek v cerkljanski šoli: deklamacija.
5. Davorin Jenko: Tiha luna... petje.
6. Martinek na potu v kranjsko šolo; deklamacija.
7. Davorin Jenko: Na tujih tleh... petje.
8. Podjedov Martin študira med tujci: deklamacija.
9. Davorin Jenko: Državna himna 2. kitica.

V petek 15. novembra bo predaval g. Metod Jenko »Življenje v Savinjski dolini«, po sledečih točkah:

1. Nekaj zanimivosti iz zgodovine Savinjske doline.
2. O hmeljarstvu in hmeljarskih kupčijah.
3. Splavarji in njih potovanja.
4. Splošno o Savinjski dolini.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo 10. novembra ob 7.30 govoril g. Pavlica Franjo: Preskrba mest z dobrim mlekom.

Stanovska organizacija JUU

Iz društev:
Vabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO RADOVLJICA bo zborovalo v ponedeljek dne 11. novembra t. l. v prostorih državne osnovne šole v Bohinjski Bistrici z nastopnim dnevnim redom: 1. Otvoritev zborovanja. 2. Sestanek pedagoškega krožka. Razgovor o novih čitankah. 3. Poročila društvenih funkcionarjev. 4. Došli dopisi. 5. Referat o gospodarskih vprašanjih. Predava tovariš Prestor Nikolaj, šolski upravitelj v Mošnjah. 6. Poročila predsednikov odsekov. 7. Slučajnosti. — Udeležba je za vse članstvo obvezna! Na svidenje! — Odbor.

Novosti na knjižnem trgu

—k »Gruda«, mesečnik za kmetstvo prosveto. Izšla je 10. številka z naslednjo vsebino: V. Winkler: Potoška mladost. F. Artnak: Spomini človeka. Deževni dan. V. Bistenc: Gobar Andrej. Ing. Wenko: Nekaj misli o tekmah. T. Janhar: Še globlje! Ing. I. Zaplotnik: K vprašanju rentabilnosti naših kmetijskih gospodarstev. Ing. I. Teržan: Pridelovalni stroški in rentabilnost kmetijskih pridelkov. Iz Zveze kmetijskih fantov in deklet. Kotiček za dekleta. Ali veš? Zapiski. Priloga: Pridnim rokam od And. Grum Skuljeve.

—k »Modra ptica« prinaša v 12. številki naslednjo vsebino: M. M.: Gina Kans: Katarina Velika. Ashir Gej-Shan Menilek: Absinske pesmi. Jontes Gelc: Tone Škerjanc se je našel. S. Leben: O francoski literaturi. Milena Mohoričeva: Na pragu. Zapiski. Poročila. Razno.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.-

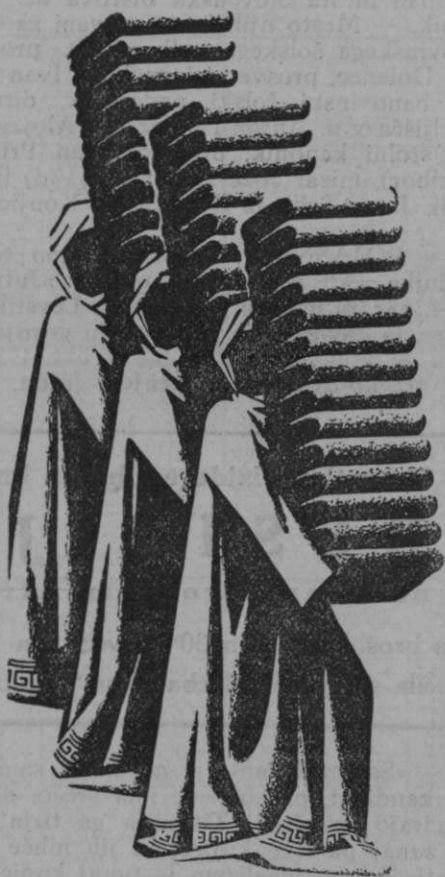

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnins in srebrnine. Ceniki brezplačno.

Prinašamo

veliko izbiro blaga za
damske plašče in obleke

Na željo pošljemo vzorce

Velemanufaktura

A. & E. Skabernè

Ljubljana

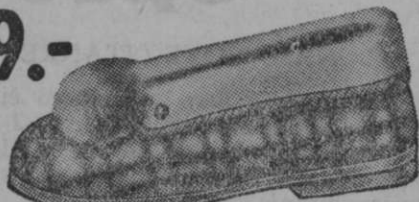
Za jesen

27-31
59.-

Za šolo in igro lahek in močan.

29.-

Doma se spočijte v naših lahkih copatah.

79.-

Vrlo eleganten in okusen, za nošenje odličen.

99.-

Lakiran, udoben in eleganten.

79.-

Čevlji z gumijastim podplatom, močni in trpežni.

99.-

Prilagojen za blato in štrapac, z gumijastim podplatom.

45.-

Za dečke, močan in udoben.

59.-

Čevlji iz žameta, jako lep in udoben.

79.-

Najprikladnejši za gospodinje.

39.-

Za deževne dneve kupite naše galoše.

99.-

Jako trpežen in udoben za vsako priliko.

99.-

Za štrapac, lahek in udoben.

Bata

Po tovarniških cenah Vam nudi v krasni izbiri

TOVARNIŠKA
ZALOGA
TOVARNE

JOSIP KUNC & Comp.,
LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 32

vsakovrstne pletenine (bluze, puloverje, žemperje, obleke, perilo itd.) za dame in gospode, modne rute, šale, kravate, športne čepice, damske klobuke, nogavice itd.

KNJIGARNA
»UČITELJSKE
TISKARNE«
registrirane zadruga z omejeno zavezo
Ljubljana
Frančiškanska ulica št. 6

PODRUŽNICA MARIBOR, palača banovinske hranilnice

priporoča cenjenemu občinstvu svojo zalogo pisarniških in šolskih potrebščin. Lastna izdelovalnica šolskih zvezkov. Knjigar- na sprejema naročila za knjige iz inozemstva, za vse domače in inozemske liste, revije itd. Velika izbira razglednic in slik. Cene solidne! Postrežba točna!

Pelikan tinta ne najeda peresa ter teče lahko in enakomerno. Pisava ostane trajno vidna

Kdor
oglašuje, ta
napreduje!

Avgust Agnola
LJUBLJANA
TYRŠEVA CESTA ŠT. 10
Telefon 2478.

Zaloga stekla, porcelana, kamenine, zrcal in šip. Kompletna oprema za restavracije, hotele, gostilne, kavarne in bare ter za splošno gospodinjstvo. Luksuzni predmeti.